

26 februari 2015

“Bestendige” groei voor het agrifood-complex

Het zogenoemde agrifood-complex, bestaande uit bedrijven in de primaire, verwerkende en verhandelende sectoren, vaart al jaren een bestendige koers. Weersinvloeden zijn voor een groot gedeelte bepalend van het sentiment binnen deze sectoren die conjunctuurongevoelig lijken te bewegen. Toch heeft 2014 laten zien dat de agrifood sectoren ook tegenslag kunnen hebben. Waar de primaire sectoren kampten met zeer gunstige productieomstandigheden hebben de handel en verwerking last gehad van diverse incidenten. Voor 2015 en 2016 wordt groei verwacht, maar hoe komt deze tot stand?

2014 vertoonde een wisselend beeld

Dat het agrifood-complex weinig conjunctuurgevoelig is, dat was reeds bekend. De stemming, met name in de primaire sectoren, wordt bepaald door weersinvloeden, dierziektes of voedselschandalen. Dit was in het afgelopen jaar niet anders. Denk hierbij aan het paardenvleeschandaal, de Afrikaanse varkenspest, de vogelgriep en nagenoeg jaarrond gunstige weersomstandigheden. Toch is er een “nieuwe” spelbepaler bijgekomen in de vorm van geopolitiek. Wie had voorspeld dat Rusland ons voedsel zou gaan weren? Als je dat een jaar geleden had geschreven dan werd gezegd dat dit onmogelijk zou zijn, omdat Rusland afhankelijk is van de voedselimport. Toch hebben we het allemaal zien gebeuren. Dit heeft direct impact gehad op de ontwikkelingen binnen het agrifood-complex. De marges in de handel zijn onder druk komen te staan, waardoor de industrie minder is gaan

produceren c.q. verwerken. Uiteindelijk heeft dit geleid tot een forse rendementsdaling in de primaire sector, waar de productie flink is toegenomen met overaanbod in sommige branches als gevolg.

En wat brengt 2015?

ABN AMRO verwacht dat de economische groei in 2015 en 2016 zal doorzetten. Het agrifood-complex groeit mee, maar minder hard gezien de beperkte afhankelijkheid van de economische groei. Belangrijke groeifactor voor agrifood zal ook de komende jaren de export zijn. Alhoewel in de eerste helft van 2015 de naweeën van de Russische voedselboycot nog parten zullen spelen, verwachten we toch een lichte groei.

Volumemutaties naar (sub)sector

	2013	2014	2015	2016
	% -mutaties			
Agrarisch	1,9	4,8	½	1
Food	2,1	-0,2	1	1½
vleesindustrie	2,9	3,5	1¼	2
zuivelindustrie	1,9	1,3	2½	2½
voedingsindustrie overig	5,0	1,8	3	2½
drankenindustrie	0,0	-1,2	-½	¾
tabaksindustrie	-3,9	-37,2	-25	-5
groothandel in voedingsmiddelen*	1,0	-0,5	½	1

Bron: CBS, ramingen en prognoses ABN AMRO Economisch Bureau.

* omzetmutatie

Kerncijfers Nederlandse economie

	2013	2014	2015	2016
	% -mutaties			
BBP	-0,7	0,8	1,5	2,1
particuliere consumptie	-1,6	0,0	1,1	1,5
overheidsconsumptie	-0,2	0,0	-0,1	0,0
investeringen	-3,9	1,7	3,8	4,9
uitvoer	2,2	4,0	4,4	5,4
invoer	1,0	4,0	4,8	5,5
consumentenprijzen (CPI)	2,5	1,0	0,7	1,6
werkloosheid (% beroepsbev. Int.)	6,7	6,8	6,4	6,0

Bron: CBS, ramingen en prognoses ABN AMRO Economisch Bureau.

De voortzetting van de voedselboycot zal in 2015 met name impact hebben op de primaire sector, zeker indien “normale” weersomstandigheden opnieuw zullen zorgen voor gelijke of licht stijgende productie, waardoor er direct overcapaciteit zal zijn. De export naar landen buiten de eurozone zal een “boost” krijgen doordat de euro verder afzwakt ten opzichte van de Amerikaanse dollar en het Britse Pond.

Hoe doen de onderliggende branches het?

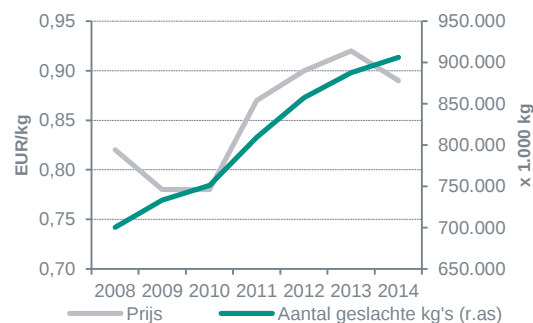
Over de hele linie genomen groeit de productie in het Nederlandse agrifood-complex in 2015 en 2016. De blijvende vraag naar kwalitatief goed voedsel draagt bij aan de groei van de primaire sectoren evenals de groei in de verwerkende industrie alsmede de handelsbedrijven. Deze groei ondervindt extra steun van de zwakkere euro. De agrifood sectoren zijn namelijk zeer exportgericht. Toch zijn er ook branches die het zwaar hebben en zelfs krimp laten zien.

Vleesindustrie profiteert van goede exportpositie

Ondanks druk op de vleessector vanwege een aantal voedselschandalen heeft de branche het afgelopen jaar toch een productiegroei weten te realiseren. Met name de vraag naar kippenvlees blijft toenemen, waardoor de productie inmiddels ruim 28% hoger ligt dan in 2008 (het jaar voordat de mondiale economische crisis uitbrak). Oorzaak van deze forse stijging heeft te

maken met het relatief lagere prijsniveau van kippenvlees ten opzichte van andere vleessoorten. Ook de komende jaren wordt hierdoor verdere groei verwacht in de productie van kippenvlees. De afzet vindt met name plaats binnen Europa, maar de groei komt van buiten de EU. Met name Azië is een grote groeiemarkt.

Aantal pluimveeslachtingen blijft stijgen

Bron: CBS, LEI

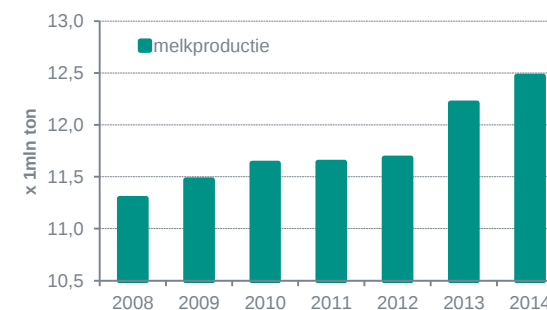
De varkensvleesmarkt heeft in 2014 de weg omhoog weer gevonden. Na een aantal jaren van krimp liet vorig jaar een groei zien van ruim 5%. Hier is de groei tweeledig. Enerzijds zorgden fors gedaalde inkooprijzen voor extra volume in de industrie, omdat er bij lagere prijzen meer is ingekocht. Aan de andere kant zien we ook de export toenemen. Met name export buiten Europa zit hier in de lift. Deze positieve ontwikkeling komt door een zwakkere euro enerzijds en afzetproblemen van bedrijven uit de VS naar Azië anderzijds.

Al met al gaan we uit van een lichte groei voor 2015 en 2016.

Zuivelindustrie denderd voort

De perspectieven voor de zuivelindustrie zijn goed. Ondanks een kleine terugval in de prijsvorming van onbewerkte melk zet de productiegroei onverminderd door. Het wegvallen van het melkquotum, de toenemende wereldvraag en het goede imago van de Nederlandse zuivelketen dragen bij aan de groei van deze branche in de komende jaren. Een groot gedeelte van de groei komt ook hier van buiten Europa. Toenemende vraag in Azië, maar ook in Afrika zorgen voor een goede uitgangspositie van de zuivelbranche. De exportgroei naar China groeide de afgelopen 10 jaar met gemiddeld 26% per jaar. De toenemende welvaart en een groeiende bevolking in Afrika zorgen ook hier voor meer vraag naar zuivelproducten. Dit biedt goede kansen voor de Nederlandse zuivelbranche.

Melkproductie stijgt fors

Bron: CBS

Forse groei voor overige voedingsmiddelen

Naast de vlees- en zuivelindustrie verwacht ABN AMRO ook groei in de overige voedingsmiddelenindustrie. Hierbinnen vallen onder andere Aardappelen groenten en fruit (AGF), vis, brood & banket en snoep- en zoetwaren. Focus op dagvers, kleine porties kant- en klaar en een gezond imago dragen bij aan de groei van AGF-, vis- en broodproducten. Deze branches zijn de laatste jaren onderhevig geweest aan een forse consolidatieslag. Hierdoor kan er nu efficiënter en meer kapitaalintensief geproduceerd worden. Tevens is er goedkoper ingekocht, doordat de prijzen onder druk zijn komen te staan door overvloedig aanbod vanuit de primaire sector.

Aantal foodbedrijven neemt af

Bron: CBS

Binnen het segment snoep- en zoetwaren blijft er druk op de volumes. Met name het ombuigen van het ongezonde imago is hier een uitdaging voor de branche. Aan de andere kant heeft Nederland een zeer sterke positie in de verwerking van cacao en suiker. Het grootste gedeelte van de eindproducten in deze industrie worden geëxporteerd. De zwakkere euro draagt bij aan de groei binnen dit segment.

Dranken- en tabaksindustrie verstoren het groeibeeld

Waar binnen de voedingsmiddelenindustrie enkel op groei wordt gerekend, kan dat niet gezegd worden van de dranken- en tabaksindustrie. Te beginnen met de laatste categorie. Na de sluiting van de sigarettenfabriek van Philip Morris in Bergen op Zoom is de productie van tabaksproducten in Nederland nagenoeg opgedroogd. De sluiting van de sigarettenfabriek heeft ertoe geleid dat in 2014 de totale tabaksindustrie met 37,2% is gekrompen ten opzichte van 2013. Het effect van de sluiting ijlt nog na in 2015 en 2016 waarin de krimp zal voortzetten.

De drankenindustrie vertoont al een aantal jaren een wisselend, maar overwegend krimpend, beeld. Nadat de branche in 2014 wederom is gekrompen verwachten wij dat dit ook in 2015 nog doorzet. Pas vanaf 2016 zal de drankenindustrie weer licht groeien. De

groei staat onder druk, doordat de economische situatie de afgelopen jaren ervoor heeft gezorgd dat consumenten minder geld zijn gaan uitgeven aan (alcoholische) dranken. Daarnaast is er een trend ontstaan dat er meer (kraan)water wordt gedronken. De aantrekkende kracht van de economie zal er in 2016 voor gaan zorgen dat de drankenindustrie ook weer gaat groeien.

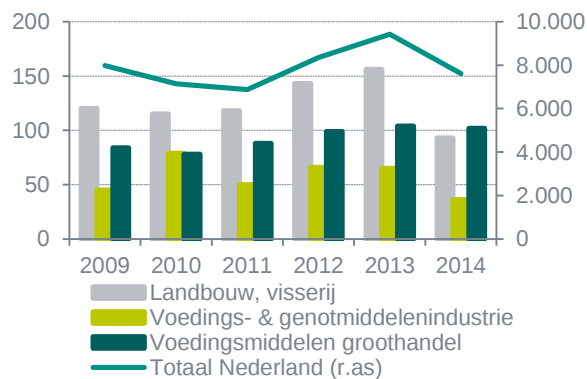
Voedingsmiddelengroothandel vindt weg omhoog weer terug na dipje in 2014

De marges binnen de handel in voedingsmiddelen staan al een aantal jaren fors onder druk. In 2014 is de margedruk verder toegenomen, door meer volume enerzijds en minder vraag anderzijds (o.a. door negatieve marktontwikkelingen als gevolg van de Russische voedselboycot). Hierdoor is de omzet in 2014 voor het eerst in jaren gedaald.

Gedaalde energieprijzen en een verder aantrekkende uitvoer zullen ervoor zorgen dat de verkoopvolumes de komende jaren zullen toenemen. Hierdoor zal de omzet herstellen en zal de dip slechts van korte duur zijn. De handel zal verder aantrekken en mede door het positieve imago en het goede logistieke netwerk van de Nederlandse voedingsmiddelen-groothandel zal de komende jaren de omzet naar verwachting verder groeien, al blijft de concurrentie hier groot.

Afname van het aantal faillissementen

In 2014 zijn er fors minder bedrijven failliet gegaan dan de piek van 2013. Binnen het agrifood-complex (primaire, verwerking, handel) zijn er in 2014 231 bedrijven failliet verklaard. Dit is een daling van bijna 30% ten opzichte van het jaar ervoor en daarmee ligt het aantal rondom het niveau van voor de economische crisis. Als we kijken naar de onderlinge verschillen zien we met name in de primaire sector een forse daling (-40% j-o-j) van het aantal faillissementen. Deze daling wordt verklaard door een gemiddeld beter productiejaar, waardoor bedrijven ondanks lagere stukprijzen toch voldoende omzet behaalden om te "overleven". In de industrie is het aantal faillissementen met 45% gedaald ten opzichte van 2013, terwijl in de handel slechts 2 bedrijven minder failliet zijn verklaard. Het aantal faillissementen in de handel van voedingsmiddelen wordt verklaard door dalende marges en daarmee druk op het verdienmodel.

Bron: CBS

Waar moet de sector op focussen?

Voor de lange termijn zijn de vooruitzichten voor het agrifood-complex goed te noemen. Immers kort gezegd, de wereldbevolking groeit en de welvaart neemt toe. Toch betekent dit niet dat ondernemers achterover kunnen gaan zitten en dat er niets hoeft te gebeuren.

Inspelen op maatschappelijke thema's

"de consument" heeft steeds meer behoefte aan een juiste informatievoorziening. Hij wil weten waar zijn voedsel vandaan komt en hoe het is bereid. Transparantie speelt een belangrijke rol om in de behoefte van consument te voorzien. Dit zou in de vleesindustrie bijvoorbeeld kunnen door het bouwen van een sterk merk met een "duurzaam" en "gezond" imago.

Daarnaast is "voedselverspilling" een thema wat steeds hoger op de agenda van diverse overheids- en belangenorganisaties staat. De wereldwijde groei in de vraag naar voedingsmiddelen komt niet overeen met de hoeveelheid voeding die we jaarlijks weggooien. Producenten door de hele keten zullen hier dus ook over na moeten denken. Kleinere porties, hergebruik van bepaalde bestandsdelen of het langer houdbaar maken van productgroepen dragen hier aan bij.

Kennisvoorsprong en technologische ontwikkelingen beter inzetten

De Nederlandse voedingsmiddelensector staat wereldwijd hoog aangeschreven als het aankomt op kwaliteit en betrouwbaarheid. Deze aspecten worden echter onvoldoende uitgelicht. Het wordt teveel ervaren als "vanzelfsprekend". Door meer nadruk te leggen op de uniforme kwaliteit, goede leverbetrouwbaarheid en – snelheid kan de Nederlandse voedingsmiddelensector zich nog meer onderscheiden ten opzichte van de buitenlandse concurrentie.

Het overdragen van kennis wordt ook breder ingezet en gewaardeerd. De tijd van het klassieke transactie-denken is voorbij. Het gaat verder dan alleen de order schrijven en bedrijven in de sector zullen daar in mee moeten. Het overdragen van kennis kan op verschillende manieren. Een veel en steeds meer voorkomende manier is het denken en werken in (gesloten) ketens. Hierbij verbinden diverse schakels in een productiekolom zich aan elkaar en wisselen informatie uit. Het doel hierbij is om uiteindelijk tot een beter eindproduct te komen wat meer aansluit bij de wensen van de consument. Samenwerking vanuit de sector met kennisinstellingen is hierbij van wezenlijk belang.

Economisch Bureau | Nederland

Contactgegevens ABN AMRO Economisch Bureau Nederland:			
	Aandachtsgebied	Telefoonnummer:	E-mailadres:
Jacques van de Wal (hoofd)	Algemeen	020 628 0499	jacques.van.de.wal@nl.abnamro.com
Eric Huliselan	Zakelijke Dienstverlening	020 628 2138	eric.huliselan@nl.abnamro.com
Casper Burgering	Industrie (w.o. industriële materialen)	020 383 2693	casper.burgering@nl.abnamro.com
Nadia Menkveld	Transport & Logistiek	020 628 6441	Nadia.menkveld@nl.abnamro.com
Frank Rijkers	Agrarisch, Food, Agrarische grondstoffen	020 628 6437	frank.rijkers@nl.abnamro.com
Mathijs Deguelle	Retail, Leisure	020 344 2179	mathijs.deguelle@nl.abnamro.com
Hans van Cleef	Olie & Gas	020 343 4679	hans.van.cleef@nl.abnamro.com
Madeline Buijs	Bouw, Real Estate	020-383 8201	madeline.buijs@nl.abnamro.com
Nico Klene	Macro-economie	020-625 4204	nico.klene@nl.abnamro.com
Philip Bokeloh	Woningmarkt, Macro-economie	020-383 2657	philip.bokeloh@nl.abnamro.com
Theo de Kort	Informatieanalist, Autoretail	020 628 0489	theo.de.kort@nl.abnamro.com
Ingrid Kroeze	Research ondersteuning	020 383 5161	ingrid.kroeze@nl.abnamro.com

Volg ons ook op Twitter: [@ABNAMROeconomen](https://twitter.com/ABNAMROeconomen)

Disclaimer

This document has been prepared by ABN AMRO. It is solely intended to provide financial and general information on the energy market. The information in this document is strictly proprietary and is being supplied to you solely for your information. It may not (in whole or in part) be reproduced, distributed or passed to a third party or used for any other purposes than stated above. This document is informative in nature and does not constitute an offer of securities to the public, nor a solicitation to make such an offer.

No reliance may be placed for any purposes whatsoever on the information, opinions, forecasts and assumptions contained in the document or on its completeness, accuracy or fairness. No representation or warranty, express or implied, is given by or on behalf of ABN AMRO, or any of its directors, officers, agents, affiliates, group companies, or employees as to the accuracy or completeness of the information contained in this document and no liability is accepted for any loss, arising, directly or indirectly, from any use of such information. The views and opinions expressed herein may be subject to change at any given time and ABN AMRO is under no obligation to update the information contained in this document after the date thereof.

Before investing in any product of ABN AMRO Bank N.V., you should obtain information on various financial and other risks and any possible restrictions that you and your investments activities may encounter under applicable laws and regulations. If, after reading this document, you consider investing in a product, you are advised to discuss such an investment with your relationship manager or personal advisor and check whether the relevant product –considering the risks involved- is appropriate within your investment activities. The value of your investments may fluctuate. Past performance is no guarantee for future returns. ABN AMRO reserves the right to make amendments to this material.

© ABN AMRO, 2015